

Schape opstallen: risico's beperken

Het opstallen van schape rondom het aflammeren is een goed idee. Maar het binnen houden van de schape en lammeren neemt ook risico's met zich mee. Hoe kun je die risico's beperken?

MAURITS BOSGOED, Dierenartsenpraktijk Vaassen

Een groot deel van de Nederlandse lammeren wordt geboren als de temperaturen, vooral in de nacht, nog laag zijn. Omdat de uitval van lammeren en ooiën lager is als de eigenaar bij de geboorte aanwezig is en de nachten nog lang zijn, kun je als schapehouder de drachtige ooiën beter opstallen. Inspectie van de dieren is dan veel beter uitvoerbaar. 's Nachts nog even een rondje door de stal maken of even op de camera kijken, is veel makkelijker en gebeurt met veel meer rust dan als de schape niet op stal staan. Ook

als een ooi bijvoorbeeld minder eetlust heeft, wordt dat sneller opgemerkt. Toch zijn er ook nadelen aan het op stal hebben van de drachtige ooiën, met later ook hun lammeren. Meer oog hebben voor deze factoren, kan de uitval van dieren beperken.

Te weinig ventilatie

Vaak wordt bij wat oudere, lage stallen gezien dat luiken dicht zitten en er maar weinig geventileerd wordt. Doordat de dieren warmte afgeven, zal de temperatuur in

Gezonde lammeren aan het vreten in een frisse stal.

FOTO'S: MAURITS BOSGOED



Als schape droog en beschut kunnen liggen, is kou zelden een probleem.

FOTO: MAURITS BOSGOED

de stal snel stijgen, en die wordt alleen door de veehouder zelf als aangenaam ervaren.

Als schape nog wol bezitten, hebben ze het sowieso te warm. En in zo'n stal neemt dat nog meer toe. Daardoor zullen drachtige ooiën minder gaan eten, wat kan resulteren in slepende melkziekte en melkziekte.

Naast de temperatuur stijgt bij te weinig ventilatie ook de relatieve luchtvochtigheid in de stal. In een te klamme stal nemen bepaalde infecties toe. Daar waar dieren in betere omstandigheden symptomeloos een infectie doormaken, zullen ze er bij een hogere infectiedruk wél nadelen van ondervinden. Ziektes als coccidiose, uierontsteking, ecthyma, klauwproblemen en luchtweginfecties worden dan in ergere mate gezien.

Beperkte ruimte

De hoeveelheid ruimte die een dier heeft is makkelijk uit te drukken in het aantal dieren per vierkante meter. Maar toch zijn de

omstandigheden voor bijvoorbeeld vijf dieren op 40 m² anders dan voor vijftig dieren in een stal van 400 m². In grotere stallen hebben de dieren meer beweging, ook al is de bezetting relatief hetzelfde. De hoeveelheid ruimte bij het kracht- en ruwvoer en water zijn belangrijke factoren. Alle dieren moeten tegelijk kunnen eten. Een goed oog ontwikkelen voor de dieren, waarbij gelet wordt op eten, herkauwen en bewegen, is hierbij heel belangrijk. Omdat voor het overzicht, de moederlambinding en de administratie beter is om de dieren rondom het aflammeren apart in kraamhokken te hebben, wordt dit wel geadviseerd. Maar dit hoeft meestal niet langer dan een week te duren. Bij te volle stallen zien we dat slepende melkziekte, melkziekte, melk stelende lammeren en infectieziekten bij de lammeren veel meer voorkomen.

Voedingsaanbod

Terwijl in de wei vaak genoeg keuze is in voer en het aanbod stabiel is, moeten de schape het in de stal doen met wat in de

Een slecht voedingspatroon op stal kan slepende melkziekte, melkziekte en verminderde weerstand tegen bijvoorbeeld mastitis veroorzaken. Een heel belangrijke infectie die vooral via (slecht) ruwvoer opgelopen wordt is listeria, bij zowel de ooiën (abortus/hersenvliesontsteking) als de lammeren (hersenvliesontsteking).

De ideale stal

Ruimte, verse lucht en een schone en droge ondergrond met goed voer zijn vereisten voor een lagere uitval van schape en lammeren door ziekte in de stalperiode. In de stal moet dag en nacht inspectie goed uitgevoerd kunnen worden.

Als de dieren droog en uit de wind kunnen gaan liggen als ze dat willen, zijn lage temperaturen eigenlijk zelden een probleem voor zowel de ooiën als de lammeren. Alleen bij ooiën die geschoren worden in een echt koude periode of lammeren van bepaalde rassen die eerst een erg dun vachtje hebben, kan gezien worden dat ze het tijdelijk koud hebben bij extreem weer. Ook lammeren die niet voldoende voeding

Stal met uitloop stimuleert schape veel te bewegen

ruif gedaan wordt. De ene baal heeft een betere kwaliteit en smaak dan de andere. Een dag verminderde voeropname kan een grote invloed hebben op hoogdrachtige of melkgevende ooiën. Ook wordt op stal soms gezien dat zware, vette dieren makkelijk andere schape verdringen en hierdoor nog meer in gewicht toenemen.

krijgen, hebben het sneller koud. Maar het is beter deze dieren in een aparte ruimte (ziekenboeg) te houden in plaats van de hele stal hiervoor te warm te laten worden. Een stal met een ruime uitloop naar buiten, stimuleert dieren veel te bewegen en zon-/daglicht op te vangen. De schape 's avonds binnen opsluiten geeft betere mogelijkheden voor controle. Als er een beperkte stalruimte is, verdient het aanbeveling om de dieren in groepen af te laten lammeren, zodat de eerste groepen plaatsmaken voor de volgende groepen. Als lammeren na de korte stalperiode al vroeg op ruime, schone graspercelen worden gelaten, zien we ook minder problemen met 't Bloed (clostridium). In tegenstelling tot wanneer ze op hogere leeftijd ineens in een volle weide komen. Daarom moet de timing van de geboorte van de lammeren goed passen in de beweidingplanning. Dat is bij elk bedrijf weer anders. §

Risico's bij opstallen

Ziekte	Tekort aan ventilatie	Tekort aan ruimte	Tekort aan voeding(skwaliteit)
(Slepende) melkziekte	X	X	X
Ecthyma		X	
Coccidiose	X	X	
Klauw infecties		X	
Luchtweginfecties	X	X	
Uierontsteking		X	X
Abortus			X